

LATINA ET GRAECA VIVA

GREŠTINA NAŠA SVAGDAŠNJA

Timeo Danaos et dona ferentes.
Vergilije, Eneida, II,49.

Novinari i kuhari, koliko to god paradoksalno zvuči, obavljaju u ovom našem nervoznom svijetu u suštini isti posao: utažuju ljudsku glad. Doduše, ovi potonji pretežno osluškuju jecanja praznih trbuha, a oni mozgova, no ipak, kako im je rad sličan, često su i rezultati takvi i ispada - bučkuriš! No ipak postoji među njima i jedna bitna *differentia specifica*: dok kulinarsko umijeće poznaju samo poneki (a to većina nas običnih smrtnika priznaje), dotle novinarskim umijećem, bar po svom vlastitom uvjerenju, vladaju svi. *Sic stantibus rebus*, dovoljno je naoštriti pero uz malo dobre volje i upustiti se u avanturu. Eto, takvim putem pošao je i "Vjesnikov" suradnik Vane Marinović i, slijedeći svoj novinarski, avanturistički instinkt, krenuo s polamilijunskom jugo-rijekom u otkrivanje tajni antičke Grčke. Njegova je izvješća objavljivalo ovo zagrebačko glasilo u dvanaest nastavaka dodajući Marinovićevoj slanoj i neslanoj kuhinji tek svoje - tiskarske pogreške. Vane će nam oprostiti našu slobodu da njegovo putešestvije nećemo pratiti u cijelosti, već ćemo našeg čitatelja voditi samo najljepšim predjelima ovog putopisa u dvanaest nastavaka.

Naša prva stanica - čuveni Delfi, hram Apolona, riznice gradova, Pitija. Ibis redibis numquam, Vane, scribendo peribis! Naravno ako budeš pazio kad prolaziš AMFITEATROM U POLUKRUGU. Doduše, amfiteatar je rimsko iznašašće i nije u polukrug (amfi=okolo), ali žuri nam se, sad smo u VELIKOM GRADU Delfi! Taj veliki grad je mjestašće s nizom trgovina raznim turističkim sitnicama koje živi od bezbrojnih posjetilaca i ništa više. Ti misliš na ruševine u Delfima? To je, moj Vane, ogroman kompleks, ali on nikada nije bio velik GRAD. Vruće nam je, ostavimo GRAD i osvježimo se na izvoru koji-kako kažu-podmlađuje. Zove se on Kastalija pa kud ga nazove KASTILIANA? Kastilja je odavde daleko. Tako i božica TEA nije Tea nego Geja, no to pripisujem "Vjesnikovu" tipfeleru...

Skoknimo sad do Korinta koji je OPJEVAO HOMER. Homer ga uistinu spominje u svojim spjevovima, ali samo spominje... Druga je znamenitost koju ne smijemo zaobići u ovoj etapi putovanja AGROKORINT (ili u prijevodu Korint u polju), pardon AKROKORINT (Visoki ili Gornji Korint). Tko bi rekao da jedno slovo toliko kvari stil? Opet skok i već smo u

EPIDAURUSU koji Vane naziva njegovim latiniziranim imenom, no ovdje je već prava onomastička papazjanija. Dok je Epidaur EPIDAURUS (latiniziran) Asklepije je ASKLEPIOS (doslovna transkripcija grčkog izvornika), a Dionis je neizbježan DIONIZIJE (bogtepitaj čija verzija). Kralj Eet je promijenio spol u EJETU, a grad Dodona pak muškog je roda - DODONIJ. Kad bi bar to bilo sve, progutali bismo (uz tešku muku) i nadali se ukusnijem zalogaju, ali avaj! - to je samo početak. Valjda se našem Vani tako svidjelo miješanje i mućkanje (ali ne božanske Dionisove tekućine!) da se uhvatio toga kao dijete kantice i lopatice. Tu je Alfej ALFIOS, Teodozije TEODOZIJ, Enomaj ENOMAUŠ (valjda prema Miki Maus?) dok je najslabije prošao čuveni kipar Praksitel koji *mutatis mutandis* postade PRAKISTEL. Da je kist držao u ruci vjerojatno je, ali to ipak nije razlog da mu se mijenja ime. Tim više što je pod svojim imenom relativno poznat. Ima još tome sličnih mudrolija, no ovdje je našem putopiscu proradio njuh i želja za otkrićima. Tako je, prvi u svijetu (čestitamo Vane, čestitamo!) shvatio i podučio nas da je Grčka pala pod rimsku vlast negdje oko 400. godine (prije ili poslije nove ere?). Ako je prije nove ere, onda su već i Euripid, Platon, Aristotel i Aleksandar Veliki bili Rimljani, a ako je poslije nove ere, onda su Rimljani uistinu mogli pričekati još koju godinu i nisu se morali ni truditi jer je Rim pao 76 godina kasnije. Čekamo da Vane Marinović uskoro napiše studiju o ovom svom epohalnom otkriću. Kad smo već kod cjepidlačenja sa stoljećima navodimo i slijedeće: Zeus je postao gospodar svetilišta u Olimpiji u KLASIČNOJ ERI. No comment!

U Mikenima smo. "Mikena je, inače, bila prvo u poeziji poznata, pa je tek poslije otkrivena". Protumačimo to: prvo su pjesnici opjevali Mikenu (koja još nije postojala), zatim su je sagradili nepoznati graditelji i sakrili je, a Grci je potom otkrili. Sjajno! Za dokaz neka posluži citat iz Homerove "Odiseje". On se, kao za inat, odnosi na dvor feačkog kralja Alkinoja, a ne na Mikenu. No našem novinaru-kuharu to nije ni važno, glavno da je zgodno sve po onoj: "Drž' narode, još malo pa nestalo!" Ali eksperimentiranje s Mikenom tu ne završava. Piše Vane i tjera svoje. Stoji on tako pred AGAMEMNONOVIM GROBOM koji je izvan akropole i nalikuje NA SOBU. Prema ovom otkriću Schliemannova su iskapanja najobičnije trice. To više što je to potpuna novost, jer nigdje nismo pronašli (kao nevjerni Tome) da u Mikenima i okolici postoji grobnica tog tipa koja nosi naziv najvećeg mikenskog heroja. Ali ni to nije sve, jer se Vane miješa i u terminologiju i krsti takav tip grobova AKROPOLAMA! Po toj je logici atenska Akropola - grobnica?

Nastavljamo putovanje, prolazimo kraj ELIKONA, ne Helikona. To je Marinovićev doprinos općoj štednji. Toliko slova za jedno glupo brdo! Dolazimo do čuvene Tebe, mjesta poznatog po Edipovoj kobi. Kako je samo mjesto dosta nezanimljivo (za putopisca-kuhara) i kako nema bogzna koliko imena da se zapetlja, bacio se Vane da zamrsi genealogiju tebanskih vladara poput Gordijskog čvora. Prema Marinovićevoj verziji drevnog tebanskog mita Edipu je bilo proračeno da će ubiti svog SINA i oženiti se svojom majkom. Ako to primjenimo na rodbinske odnose u toj simpatičnoj porodici, oni izgledaju otprilike ovako: Edip je sam sebi ujedno i djed, jer je nje-

gov otac (Laj) ujedno i njegov sin. Jokasta, Edipova majka, ujedno mu je i snaha jer je (prvo) žena njegova sina (Laja) a u isto vrijeme i baka jer je i njegova (Edipova) žena. Dakako, uza sve to ona mu je i majka jer je žena njegova oca Laja! Edipove su kćeri istovremeno i sestre njegove majke jer su i kćeri njegove bake (Jokaste) i... Slatko! I u tumačenju ostatka ovog mita Vane je konačno sve stvari stavio na svoje mjesto. Bojimo se ipak da bi detaljnije upoznavanje s tom verzijom zahtijevalo dodatan prostor i znatno više vremena... A kad je riječ o verzijama i varijantama, Vane je nenadmašan majstor pun mašte. Da ilustriramo samo jednim kolačićem iz poznate nam kuhinje: Menelaj je, ako do sada niste znali, ATIČKI kralj. Mljac, mljac!!!

Ipak (hura!) stigismo i do kraja ove naše skraćene verzije putovanja "Stazama antičke Grčke" i stazama fantazije Vane Marinovića, sretni da smo puno vidjeli i čuli, da smo poznavajući kakvima premca nema, da je još ostalo nešto "Metakse" i turističkih prospekata. Za sjećanje. A Grčka? Salvador Dali bi na to odgovorio: "Neka se o meni govori, pa makar i dobro!"